

Великий льох (стисло)

Тарас Шевченко

Три душі. Через село Суботів летіли три білі пташки — три людські душі, що їх через гріхи святий Петро не пускає до раю, і сіли на хресті старої церкви.

Перша душа, як була людиною, звалася Прісею. Вона народилася й виросла в селі Суботові, родовому гнізді Богдана Хмельницького. Всі любили гарну дівчинку. Пріся гралася із сином гетьмана Юрком, сам Хмельницький носив її маленьку на руках. А як виросла, почали до неї свататись, вона вже готувала рушники для старостів. Одного разу пішла по воду й перейшла дорогу з повними відрами Богдану Хмельницькому, коли він їхав присягати Москві. За це її не пускають до раю. Друга душа згадує про те, як війська Петра I взяли Батурин і залили його кров'ю. Було вбито матір дівчинки, а її віддали москалям для розваги. Дівчина втекла, сховалася на пожарищі. Коли вона несла воду, їхав цар і попросив напоїти коня. За те, що вона дала води коню Петра I, її не пускають до раю.

Третя душа карається за те, що коли була немовлям, посміхнулася цариці Катерині II, лютішому ворогові України. Та саме пливла Дніпром до Канева.

Душі полетіли в ліс на нічліг.

Три ворони. На місце розкопок прилетіли три ворони — українська, польська і російська. Перша похвалилась, що спалила гетьманську столицю Батурин, загатила Сулу козацькими старшинами, знищила силу козаків у війні зі Швецією, на будіванні Петербурга, задушила в тюрмі славного гетьмана Полуботка.

Друга ворона сказала, що допомагала польським магнатам, Радзівілла та Потоцькому, які повстали проти царя, а потім зрадили свій народ і втекли в Париж. Своєю зрадою вони "... розлили з річку крові Та в Сибір загнали Свою шляхту..."

Третя ворона похвалилася, що передушила шість тисяч душ на будівництві залізниці Петербург-Москва, добре служила московським царям — Мучителю (Івану Грозному) та Петру I, перетворила селян на кріпаків, розвела страшну силу "дворянства в мундирах" (чиновників).

Три лірники. Три лірники-каліки йшли в Суботів співати людям про Богдана, про козацькі перемоги під Яссами, під Жовтими Водами, під Берестечком. Поки старці спали, почалися розкопки льоху I (погреба, склепу). Хотіли знайти там скарби, що залишилися від Богдана Хмельницького, а знайшли самі кістки. Ісправник, який керував роботами, дуже лютував, побив козака, калік-лірників. Мабуть, якби Богдан був живий, і йому б перепало. "Москва розкопала в Суботові лише малий льох, а Великого ж того льоху Ще й не дошукалась".

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

У поемі-містерії "Великий льох" автор в алегоричній формі висловлює категоричний осуд найменших відступів від почуття національної єдності. Ті, хто вільно чи невільно

сприяють, допомагають ворогам України, заслуговують на осуд, вони грішники, яким не місце у раю. Цей твір довгий час був невідомий читачам, бо зачіпав гострі проблеми, які не втратили своєї актуальності й донині.